

CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA

IZVJEŠTAJ O JAVNOM DUGU CRNE GORE
31.12.2019. GODINE

Mart, 2020. godine

Sadržaj

Uvod	6
1. Stanje duga i promjene u javnom dugu Crne Gore	6
2. Kretanje državnog duga u toku 2019. godine	8
2.1 Spoljni dug	9
2.2 Domaći dug	11
3. Otplata duga	13
4. Dug lokalne samouprave	14
5. Kretanje državnih garancija tokom 2019. godine	15
5.1 Spoljne garancije	16
5.2 Domaće garancije	18
Tabela 1 Stanje duga na dan 31.12.2019. godine	7
Tabela 2 Najveći ino kreditori u 2019. godini	9
Tabela 3 Najveće obaveze za domaći dug, na kraju 2019. godine	11
Tabela 4 Servisiranje državnog duga u 2019. godini u mil. eura	13
Tabela 5 Konsolidovani dug lokalne samouprave u mil.eura	14
Tabela 6 Spoljne garancije u mil.eura	16
Tabela 7 Domaće garancije u mil.eura	18
Grafik 1 Kretanje državnog i javnog duga Grafik 2 Neto državni i javni dug	6
Grafik 3 Odnos spoljnog i domaćeg duga	8
Grafik 4 Valutna struktura državnog duga	8
Grafik 5 Kamatna struktura državnog duga	9
Grafik 6 Kretanje realne podnerisane prosječne kamatne stope u periodu 2014-2019.god.	9
Grafik 7 Stanje nepovučenih sredstava, u mil. eura	10
Grafik 8 Struktura unutrašnjeg duga	12
Grafik 9 Odnos konsolidovanog unutrašnjeg i spoljnog duga lokalne samouprave	15
Grafik 10 Državne garancije u mil. Eura	15

Uvod

Zakonska regulativa koja se odnosi na pitanje javnog duga Crne Gore definisana je odredbama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list Crne Gore“, br.20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18 i 66/19).

Javni dug je, u skladu sa pomenutim Zakonom, definisan kao dug centralnog i lokalnog nivoa, odnosno opšteg nivoa države. Centralni nivo države su državni organi i organi državne uprave, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa, koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od države. Lokalni nivo su organi opštine, pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od lokalnog interesa i koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana od opštine.

Shodno odredbama Zakona, Državnim dugom upravlja i evidenciju o postojećem dugu države, uzetim dugoročnim i kratkoročnim pozajmicama i datim garancijama vodi Ministarstvo finansija.

Nadležni organ u opštini vodi evidenciju o postojećem dugu opštine, uzetim dugoročnim i kratkoročnim pozajmicama i datim garancijama, i o tome dostavlja Ministarstvu finansija izvještaj kvartalno u roku od 30 dana, od isteka kvartala.

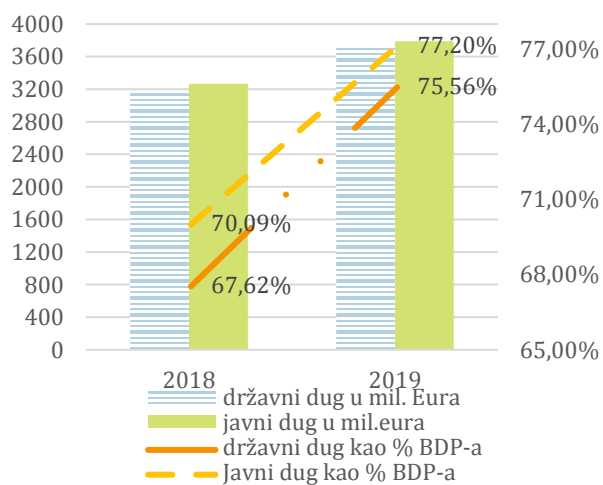
Ministarstvo finansija objedinjava evidenciju o javnom dugu i godišnji izvještaj o javnom dugu dostavlja Vladi Crne Gore u roku od 90 dana od isteka fiskalne godine.

1. Stanje duga i promjene u javnom dugu Crne Gore

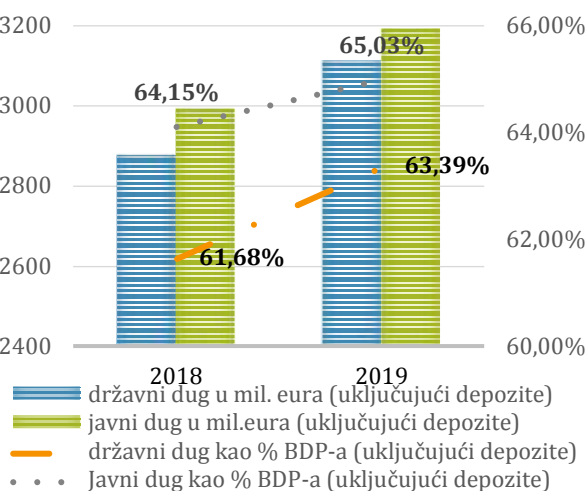
Ukupan javni dug Crne Gore, na dan 31.12.2019. godine, iznosi **3.788,82** miliona eura, odnosno **77,2%** preliminarog BDP-a¹.

Uzimajući u obzir depozite Ministarstva finansija, (uključujući i 38.477 unci zlata), a koji su, na kraju 2019. godine, iznosili 597,13 miliona eura, neto javni dug Crne Gore, na dan 31.12.2019. godine, iznosi **3.191,69** miliona eura, odnosno **65,03%** BDP-a.

Grafik 1 Kretanje državnog i javnog duga

Grafik 2 Neto državni i javni dug

¹ Prema podacima MONSTAT-a, preliminarni BDP za 2019. godinu iznosi 4.907,9 miliona eura.

Tabela 1 Stanje duga na dan 31.12.2019. godine

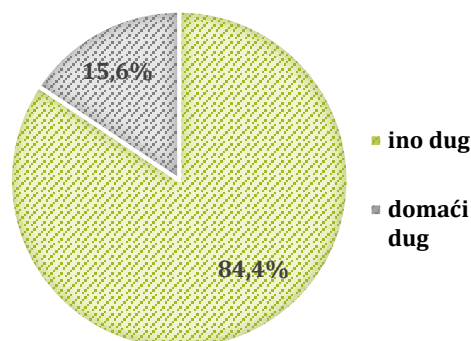
			BDP	4.907,9
Kreditor	Stanje duga u mil. eura	Stanje duga u % BDP-a	% učešće u spoljnjem dugu	% učešće u javnom dugu
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	184,88	3,77%	5,91%	4,88%
Pariski klub Povjerilaca	78,04	1,59%	2,49%	2,06%
Međunarodna Asocijacija za razvoj (IDA)	31,98	0,65%	1,02%	0,84%
Evropska investiciona banka (EIB)	107,66	2,19%	3,44%	2,84%
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	23,02	0,47%	0,74%	0,61%
Banka za razvoj Savjeta Evrope (CEB)	32,51	0,66%	1,04%	0,86%
Evropska Komisija	0,30	0,01%	0,01%	0,01%
Njemačka banka za razvoj (KFW)	38,31	0,78%	1,22%	1,01%
Mađarski zajam	2,97	0,06%	0,09%	0,08%
Poljski zajam	4,85	0,10%	0,15%	0,13%
Francuski kredit - NATIXIS	3,02	0,06%	0,10%	0,08%
Steiermarkische Bank und Sparkassen AG	3,30	0,07%	0,11%	0,09%
Credit Suisse Banka	54,22	1,10%	1,73%	1,43%
Kineska Exim Banka	671,71	13,69%	21,47%	17,73%
Instituto del credito oficial (ICO) - Španski kredit	2,49	0,05%	0,08%	0,07%
Austrijski kredit - Erste banka	1,33	0,03%	0,04%	0,04%
Banka Intesa	20,00	0,41%	0,64%	0,53%
IFAD	1,89	0,04%	0,06%	0,05%
Sindicirani zajam-OTP -Erste Group-Zagrebačka banka	48,60	0,99%	1,55%	1,28%
Export Development Canada EDC	18,85	0,38%	0,60%	0,50%
Sindicirani zajam - PBG	250,00	5,09%	7,99%	6,60%
EUROBOND	1.548,54	31,55%	49,50%	40,87%
Ukupno spoljni dug	3.128,47	63,74%	100,00%	82,57%
Stara devizna štednja	10,81	0,22%	1,86%	0,29%
Obaveze po osnovu obeštećenja	86,35	1,76%	14,89%	2,28%
Kredit kod poslovnih banaka	140,23	2,86%	24,18%	3,70%
Zaostale penzije	1,90	0,04%	0,33%	0,05%
Državni zapisi	72,00	1,47%	12,41%	1,90%
Domaće obveznice - GB16	80,41	1,64%	13,86%	2,12%
Domaće obveznice - GB24	92,44	1,88%	15,94%	2,44%
Domaće obveznice - GB26	50,00	1,02%	8,62%	1,32%
Pravna lica i privredna drustva	45,80	0,93%	7,90%	1,21%
Ukupno unutrašnji dug	579,96	11,82%	100,00%	15,31%
Ukupno državni dug	3.708,42	75,56%		97,88%
Dug lokalne samouprave	80,40	1,64%		2,12%
Ukupno javni dug	3.788,82	77,20%		
Depoziti	597,13	12,17%		
Ukupno državni dug, uključujući depozite	3.111,30	63,39%		
Javni dug, uključujući depozite	3.191,69	65,03%		

2. Kretanje državnog duga u toku 2019. godine

Ukupan državni dug (bez depozita), na 31.12.2019. godine, iznosio je 3.708,42 miliona eura, ili 75,56% BDP-a. Ukupan državni dug uključujući depozite, na kraju 2019. godine, iznosio je 3.111,30 miliona eura ili 63,39% BDP-a. Spoljni dug iznosio je 3.128,47 miliona eura, odnosno 63,74% BDP-a, dok je unutrašnji dug iznosio 579,96 miliona eura, odnosno 11,82%BDP-a.

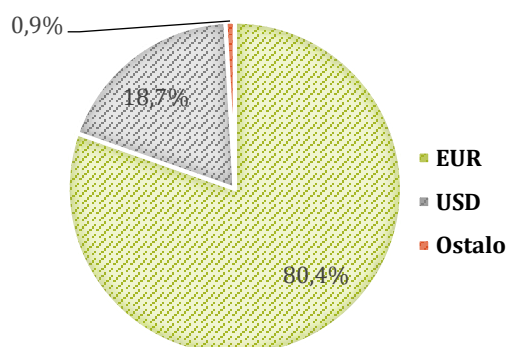
U stanje državnog duga uključen je i dio duga lokalne samouprave, u iznosu od 38,11 miliona eura, po osnovu ugovora za koje je Ministarstvo finansija zaključilo ugovore sa međunarodnim kreditorima, a sa opštinama potkreditne ugovore, jer se Ministarstvo finansija pojavljuje kao direktni zajmoprimac.

Grafik 3 Odnos spoljnog i domaćeg duga

Grafik 4 Valutna struktura državnog duga

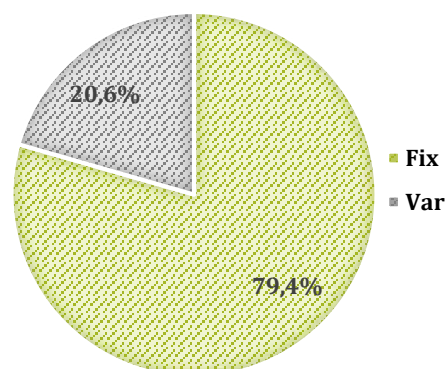
U odnosu na kraj 2018. godine, došlo je do povećanja državnog duga u ukupnom iznosu od 555,44 miliona eura, što je rezultat povećanja spoljnog duga za 368,47 miliona eura, i povećanja domaćeg duga za 186,98 miliona eura. Do povećanja spoljnog duga došlo je prvenstveno zbog emisije euroobveznica na međunarodnom tržištu, u iznosu od 500 miliona eura, kao i zbog zaduženja kod kineske EXIM banke, radi izgradnje prioritetne dionice autoputa. Domaći dug je povećan u najvećoj mjeri usled emitovanih domaćih obveznica, u iznosu od 142,44 miliona eura

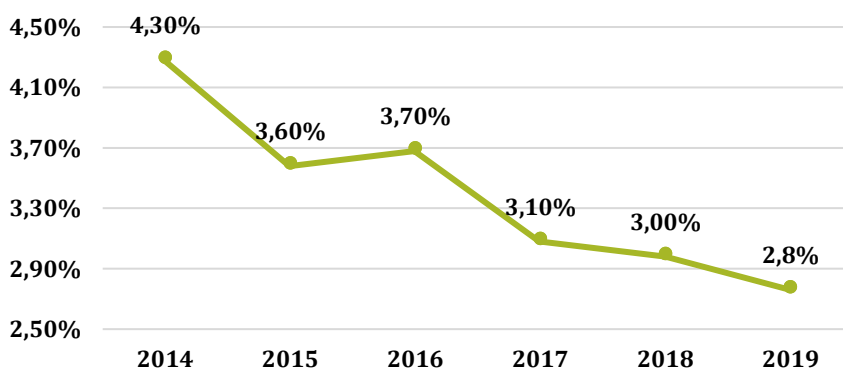
Grafik 5 Kamatna struktura državnog duga

Sa aspekta kamatne stope, kreditni portfolio je stabilan imajući u vidu dominantno učešće zaduženja po fiksnoj kamatnoj stopi, dok su zaduženja sa varijabilnom kamatnom stopom uglavnom vezana sa EURIBOR, koji bilježi istorijski niske vrijednosti.

Takođe, produžena je prosječna ročnost duga sa 5,2 godina, koliko je iznosila na kraju 2018. godine, na 5,9² godine koliko iznosi na kraju 2019. godine.

Grafik 6 Kretanje realne podnerisane prosječne kamatne stope u periodu 2014-2019.god.

Struktura državnog duga na kraju 2019. godine ima realnu ponderisanu prosječnu kamatnu stopu od 2,8%, što znači da je trošak zaduživanja smanjen za 0,2% u odnosu na kraj 2018. godine.

2.1 Spoljni dug

Spoljni dug na kraju 2019. godine iznosio **3.128,47** miliona eura, odnosno **63,74%** BDP-a.

Tabela 2 Najveći ino kreditori u 2019. godini

	u mil. eur
Eurobond	1.548,54
Kineska EXIM banka	671,71
Sindicirani zajam PBG	250,00
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	184,88
Evropska investiciona banka (EIB)	107,66

Krajem septembra 2019. godine, emitovane su obveznice na međunarodnom tržištu, u ukupnom iznosu od 500 miliona, rokom dospeljeća od 10 godina i kamatnom stopom od 2,55%, što predstavlja najpovoljnije uslove do sada za ovaj tip transakcije. Navedena sredstva biće iskorišćena za otplatu duga po osnovu obaveza koje dospeljevaju tokom 2020. godine.

² Navedeno stanje državnog duga ne uključuje dug po osnovu zaostalih penzija i pravnih lica i privrednih društava, u ukupnom iznosu od 47,7 miliona eura.

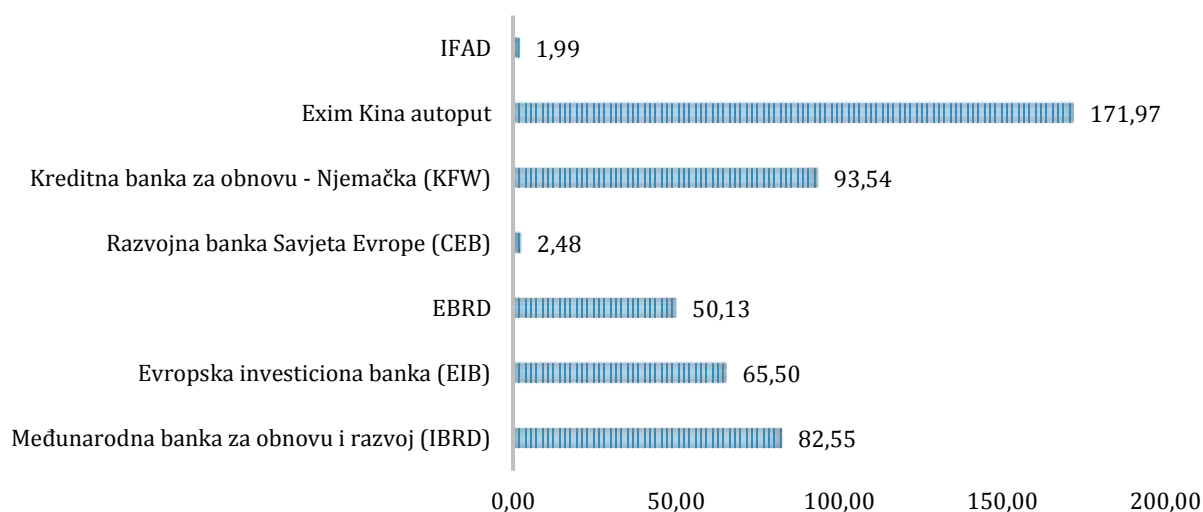
Tokom 2019. godine, na povećanje spoljnog duga uticalo je i angažovanje kreditnih sredstava, u ukupnom iznosu od 186,5 miliona eura i to:

- Iz kredita sa kineskom Exim bankom, za projekat "Finansiranje autoputa Bar-Boljare (Smokovac – Mateševo), u iznosu od 142,9³ miliona eura;
- Za projekte Svjetske banke, u iznosu od 11,2 miliona eura;
- Za projekte iz kredita Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), u iznosu od 10,0 miliona eura;
- Za projekte iz kredita KfW banke, u ukupnom iznosu od 9,1 miliona eura;
- Za projekte iz kredita sa Bankom Savjeta Evrope (CEB), u ukupnom iznosu od 9,9 miliona eura;
- Za projekat iz kredita sa IFAD-om, u iznosu od 0,7 miliona eura;
- Za projekat iz kredita sa Agencijom za razvoj izvoza Kanade (EDC), u iznosu od 2,7 miliona eura.

Otplata spoljnog duga u 2019. godini izvršena je u iznosu od 328,9 miliona eura, što se odnosi na otplatu spoljnog duga po osnovu kreditnih zaduženja kod međunarodnih kreditora.

Na narednom grafiku prikazani su podaci o stanju nepovučenih sredstava prema kreditorima, po osnovu kreditnih aranžmana kod kojih nisu angažovana (povučena) sva ugovorena sredstva.

Grafik 7 Stanje nepovučenih sredstava, u mil. eura

Prema postojećem stanju spoljnog duga, zaduženje kod međunarodnih finansijskih institucija (Svjetska banka i njene afilijacije – IBRD, IDA, zatim Pariski klub, EIB, EBRD, CEB, Evropska komisija, KfW i IFAD) iznosi oko 10,16% BDP-a, dug po bilateralnim (mekim) zajmovima (ugovori sa Vladom Austrije, Mađarske, Poljske, Francuske, Španije, Kineska Exim banka i Steiermarkische Bank und Sparkassen AG, Export Development Canada EDC – Helikopteri) iznosi oko 14,44% BDP-a, dok dug po osnovu kreditnih aranžmana za potrebe finansiranja budžeta (Eurobond, Credit Suisse, Banka Intesa, OTP banka i Zagrebačka banka, Sindicirani zajam – PBG) iznosi oko 39,15% BDP-a.

Tokom 2019. godine, potpisani su sledeći kreditni aranžmani:

³ Prema kursu na dan 31.12.2019. godine

- Sa Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj - IBRD, za realizaciju projekta „Reforma Poreske Administracije-dodatno finansiranje”, u iznosu od 4,8 miliona eura
- Sa Evropskom investicionom bankom - EIB, za potrebe realizacij projektka „Reforma Obrazovanja” u iznosu od 18 miliona eura;
- Sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope - CEB, za potrebe realizacije projekta izgradnje predškolskih ustanova u Crnoj Gori, u iznosu od 10 miliona eura;
- Sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope - CEB, za potrebe realizacije faze VI projekta socijalnog stanovanja 1000+, u iznosu od 10 miliona eura;
- Sa Njemačkom razvojnom bankom - KfW, za realizaciju projekta „Energetska efikasnost u javnim zgradama – faza III”, u iznosu do 45 miliona eura.

U iznos spoljnog duga nijesu uključene obaveze po osnovu neriješenih dužničko-povjerilačkih pitanja prema Libiji, Kuvajtu i Slovačkoj u visini od oko 1% BDP-a. Dug prema vladama ove tri zemlje Crnoj Gori je pripao po osnovu raspodjele nealociranog duga (5,88% od 38% za Srbiju i Crnu Goru), i shodno Sporazumu o pitanjima sukcesije iz Beča 29. juna 2001. godine rješava se usaglašenim stavovima u okviru Komiteta za podjelu finansijske aktive i pasive bivše SFRJ.

2.2 Domaći dug

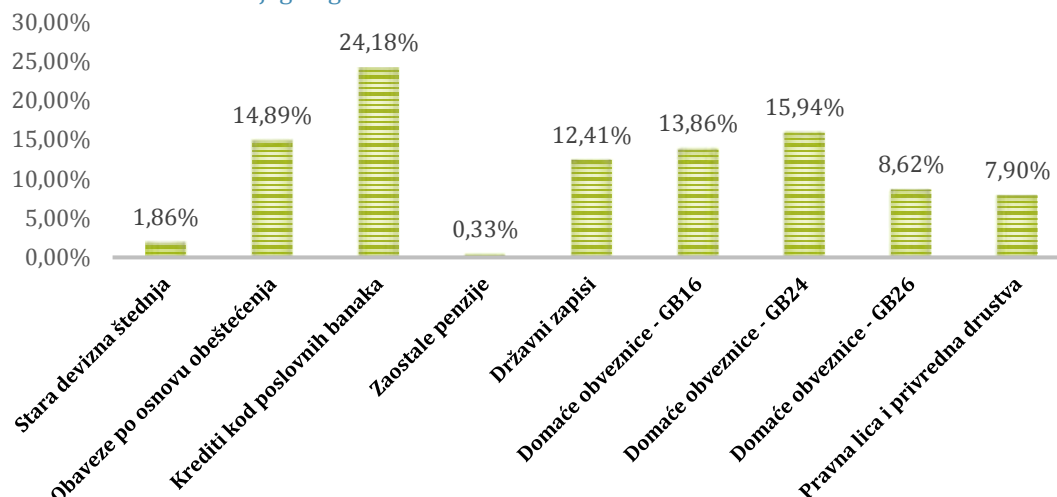
Domaći dug na kraju 2019. godine iznosi **579,96** miliona eura, odnosno **11,82%** BDP-a.

Domaći dug najvećim dijelom čini dug po osnovu restitucije, domaćih obveznica GB16, GB24 i GB26, državnih zapisa i kratkoročnih i dugoročnih kredita uzetih kod domaćih komercijalnih banaka. U stanje domaćeg duga uključen je i dug pravnih lica i privrednih društava koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa. Tabela 2 prikazuje najveće domaće obaveze prema rezidentima.

Tabela 3 Najveće obaveze za domaći dug, na kraju 2019. godine

	u mil.eura
Kreditne linije kod poslovnih banaka	140,23
Domaće obveznice GB24	92,44
Obaveze po osnovu obeštećenja	86,35
Domaće obveznice GB16	80,41
Državni zapisi	72
Domaće obveznice GB26	50

Grafik 8 Struktura unutrašnjeg duga

Kreditne linije kod poslovnih banaka se odnose na kratkoročne revolving kredite i dugoročne kredite, zaključene u periodu prije 2019. godine, kao i na dugoročne kredite uzete u toku 2019. godine. Kratkoročni revolving krediti su, tokom 2019. godine, reprogramirani na rok od godinu dana po nižim kamatnim stopama, koje se kreću u rasponu od 2,65-2,99%. Dug po osnovu kredita kod domaćih komercijalnih banaka se povećao za 47,58 miliona eura, što je nastalo kao rezultat novog zaduživanja u iznosu od 77,00 miliona eura, s jedne strane, odnosno otplate duga u iznosu od 29,42 miliona eura, s druge strane.

Tokom 2019. godine, potpisani su sljedeći dugoročni kreditni aranžmani:

- Sa Crnogorskom komercijalnom bankom a.d. Podgorica - CKB, za nabavku oklopnih vozila za potrebe Ministarstva odbrane, u iznosu od 30,00 miliona eura;
- Sa Podgoričkom bankom a.d. Podgorica OTP group – PGB, u cilju obezbjeđivanja nedostajućih sredstava za potrebe finansiranja budžeta za 2019. godinu, u iznosu od 47,00 miliona eura.

Ukupna obaveza po osnovu obeštećenja (restitucije), na kraju 2019. godine, iznosi oko 86,35 miliona eura što je za 0,25 miliona manje nego na kraju 2018. godine, kada je ova obaveza iznosila 86,60 miliona eura. Smanjenje iznosa duga po osnovu restitucije je bilo u iznosu od oko 4,38 miliona eura, a uzrokovano je otplatom redovne rate restitucije u iznosu od oko 2,16 miliona eura i plaćanjem carine i poreza u visini od oko 2,22 miliona eura, dok je s druge strane došlo do povećanja duga po osnovu novih rješenja tokom 2019. godine u visini od oko 4,13 miliona eura. Stanje duga po ovom osnovu bilježi blagi pad iz perioda u period, međutim, posebno treba napomenuti da dug po ovom osnovu bilježi i povremeni rast zbog donošenja novih rješenja o povraćaju oduzetih imovinskih prava.

Dug po osnovu domaćih obveznica odnosi se na obveznice emitovane tokom 2016. godine, kao i obveznice emitovane tokom 2019. godine, sa rokom otplate od pet i sedam godina. Po ovom osnovu dug se tokom 2019. godine povećao u ukupnom iznosu od 142,44 miliona eura, odnosno 92,44 miliona eura za obveznice emitovane sa rokom dospeljeća od pet godina – GB24, sa kamatnom stopom od 3%, i 50,00 miliona eura, za obveznice emitovane sa rokom dospeljeća od sedam godina – GB26, i kamatnom stopom od 3.5%.

U toku 2019. godine izvršena je otplata dijela duga za deviznu štednju u iznosu od oko 1,08 miliona eura. Takođe, tokom godine je izvršeno refinansiranje duga po osnovu državnih zapisa, kao i državnih zapisa koji su korišćeni za tekuću likvidnost tokom godine u iznosu od oko 144,00

miliona eura. Na kraju godine dug po osnovu državnih zapisa, u odnosu na kraj 2018. godine je smanjen za 5,00 miliona eura.

Ukupna otplata domaćeg duga, uključujući i refinansiranje državnih zapisa u iznosu od 144,00 miliona eura, iznosila je 178,42 miliona eura.

U stanje domaćeg duga uključen je i dug pravnih lica i privrednih društava koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa, koja su pod upravljačkom kontrolom i najvećim dijelom finansirana iz budžeta države, u iznosu od oko 45,80 miliona eura. U iznos pomenutog duga najvećim dijelom uključen je dug Željezničke infrastrukture u iznosu od oko 38,48 miliona eura, Željezničkog prevoza u iznosu od oko 6,92 miliona eura, duga Radio televizije Crne Gore u iznosu od oko 0,38 miliona eura i drugi.

Tokom 2019. godine, došlo je do povećanja duga pravnih lica i privrednih društava u iznosu od 2,98 miliona eura, prvenstveno zbog povlačenja kreditnih sredstava željezničkih preduzeća iz već potpisanih ugovora o kreditu.

3. Otplata duga

U toku 2019. godine izvršena je otplata državnog duga po osnovu glavnice rezidentima i nerezidentima, kao i otplate obaveza iz prethodnog perioda, u ukupnom iznosu od 508,67 miliona eura. Od navedenog, izvršena je otplata glavnice rezidentima u iznosu od 178,42 miliona eura, prvenstveno usled refinansiranja duga po osnovu državnih zapisa, u iznosu od oko 144,00 miliona eura. Otplata glavnice nerezidentima iznosila je 328,93 miliona eura, što uključuje i 169,1 milion eura za otplatu euroobveznica emitovanih u 2014. godini. Otplata duga iz ranijeg perioda po osnovu stare devizne štednje iznosi 1,08 miliona eura, dok otplata obaveza po osnovu restitucije iznosi oko 0,25 miliona eura.

Otplata kamata, rezidentima i nerezidentima iznosi 105,60 miliona eura. Od pomenutog iznosa, izvršena je otplata kamate rezidentima u iznosu od 6,91 miliona eura, od čega se najveći dio odnosi na otplatu kamate za kredite kod domaćih banki, dok je otplata kamate nerezidentima iznosila 98,69 miliona eura i prvenstveno se odnosi na obaveze po osnovu kamata refinansiranih euroobveznica.

Struktura otplate je prikazana u narednoj tabeli.

Tabela 4 Servisiranje državnog duga u 2019. godini u mil. eura

Budžetska pozicija	2019
4611 - Otplata glavnice rezidentima	178,42 ⁴
4612 - Otplata glavnice nerezidentima	328,93
4630 - Otplata obaveza iz prethodnih godina – stara devizna štednja	1,08
4630 - Otplata obaveza iz prethodnih godina – restitucija	0,25
Ukupna otplata glavnice	508,67
4161 - Otplata kamate rezidentima	6,91
4162 - Otplata kamate nerezidentima	98,69
Ukupna otplata kamate	105,60
UKUPNO	614,27

⁴ Navedeni iznos uključuje i refinansiranje državnih zapisa u iznosu od 144 miliona eura

4. Dug lokalne samouprave

Konsolidovani dug opština iznosi oko 118,51 miliona eura, prema podacima dostavljenim od strane opština za kraj 2019. godine, kao i prema podacima Ministarstva finansija, što je za oko 32,29 miliona eura manje nego na kraju 2018. godine.

Dug lokalnih samouprava prikazan je na dva načina:

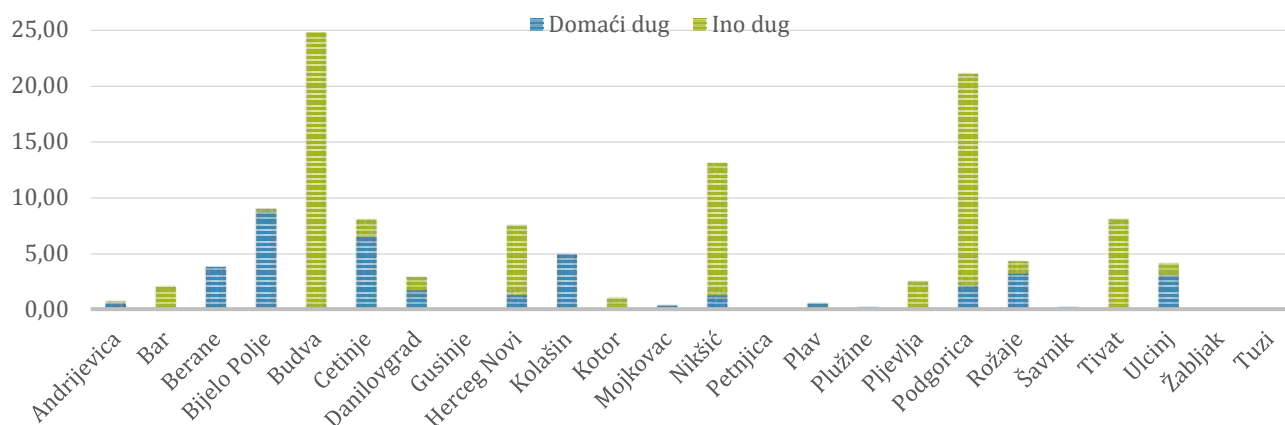
- Kroz stanje državnog ino duga uključen je dug opština po Ugovorima koje je potpisala Vlada Crne Gore sa ino kreditorima, a sa opštinama podkretidne sporazume, u iznosu od oko 38,11 miliona eura (iznos povučenih, neotplaćenih sredstava);
- kroz stanje duga lokalne samouprave, u iznosu od oko 80,4 miliona eura.

U NASTAVKU SLIJEDI TABELA KONSOLIDOVANOG DUGA LOKALNE SAMOUPRAVE NA KRAJU 2019. GODINE

Tabela 5 Konsolidovani dug lokalne samouprave u mil.eura

Grad	Domaći dug	Ino dug	Ukupno
Andrijevica	0,55	0,11	0,66
Bar	0,00	2,04	2,04
Berane	3,77	0,00	3,77
Bijelo Polje	8,74	0,22	8,96
Budva	0,19	24,53	24,72
Cetinje	6,47	1,51	7,98
Danilovgrad	1,71	1,16	2,87
Gusinje	0,00	0,00	0,00
Herceg -Novi	1,29	6,22	7,51
Kolašin	4,88	0,00	4,88
Kotor	0,00	1,01	1,01
Mojkovac	0,29	0,00	0,29
Nikšić	1,27	11,78	13,06
Petnjica	0,00	0,00	0,00
Plav	0,50	0,00	0,50
Plužine	0,14	0,00	0,14
Pljevlja	0,00	2,51	2,51
Podgorica	2,17	18,90	21,06
Rožaje	3,21	1,05	4,26
Šavnik	0,14	0,00	0,14
Tivat	0,00	8,02	8,02
Ulcinj	3,05	1,06	4,12
Žabljak	0,00	0,00	0,00
Tuzi	0,00	0,00	0,00
UKUPNO	38,39	80,12	118,51

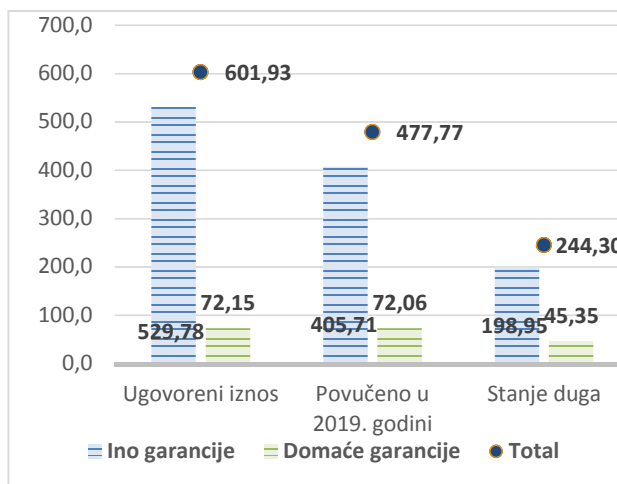
Grafik 9 Odnos konsolidovanog unutrašnjeg i spoljnog duga lokalne samouprave

5. Kretanje državnih garancija tokom 2019. godine

Grafik 10 Državne garancije u mil. Eura

Ugovoreni iznos izdatih državnih garancija nakraju 2019. godine iznosi oko 601,93 miliona eura, što je za oko 30,89 miliona eura više u odnosu na isti period 2018. godine. Od ovog iznosa, angažovana sredstva iznose oko 477,77 miliona eura. Stanje duga na kraju 2019. godine, po garancijama izdatim domaćim i ino kreditorima iznosi 244,30 miliona eura, što predstavlja 4,98% BDP-a. U odnosu da kraj 2018. godine, na kraju 2019. godine stanje duga po osnovu izdatih državnih garancija se smanjilo za 43,19 miliona eura.

Domaće garancije su uglavnom izdate u cilju podrške kompanijama za realizaciju kapitalnih projekata, za restrukturiranje i kao podrška realizaciji sanacionih planova lokalnih samouprava. Spoljne garancije su izdate za implementaciju raznih infrastrukturnih projekata, obezbjeđenje podrške razvoju malih i srednjih preduzeća, kao i u cilju podrške za restrukturiranje željezničke infrastrukture, modernizaciju aerodroma i energetskog sistema.

U skladu sa Zakonom o budžetu za 2019. godinu, Vlada Crne Gore izdala je sledeće garancije:

- za potrebe komercijalnog kreditnog aranžmana između sindikata banaka koji čine Prva banke Crne Gore i Erste banke i JP "Regionalni vodovod crnogorsko primorje" u iznosu od 10 miliona eura;

- za kreditni aranžman između Željezničke infrastrukture Crne Gore i Evropske investicione banke (EIB), za projekte koji se odnose na rekonstrukciju i unapređenje željezničke infrastrukture, u iznosu od 13 miliona eura;
- za potrebe realizacije kreditnog aranžmana između EPCG i Njemačke razvojne banke (KfW), za potrebe rekonstrukcije i modernizacije HE Perućica, faza 2, u iznosu od 33 miliona eura;
- za kreditni aranžman između EBRD-a i JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“, za realizaciju Projekta proširenja regionalnog sistema za vodosnabdijevanje u iznosu 12 miliona eura;
- Za kreditni aranžman između Prve banke Crne Gore osnovana 1901. Godine i Stambene zadruge prosvjetnih radnika, za realizaciju projekta izgradnje stanova za prosvjetne radnike u Opštini Budva, na iznos od 1,2 miliona eura.

U prethodnom periodu aktivirane su dvije garancije za Invest Banku Montenegro i Atlas banku prema Evropskoj investicionoj banci u iznosu od 2,2 miliona eura i 7,2 miliona eura eura, odnosno ukupno 9,4 miliona eura. Navedene garancije izdate su u periodu 2009. i 2010. godine, a do aktiviranja garancije došlo je iz razloga što je u pomenutim bankama, 07. decembra 2018. godine, uvedena prinudna uprava kao i privremena obustava plaćanja obaveza (moratorijum), što je onemogućilo izvršenje obaveza prema EIB-u.

Takođe, došlo je do aktiviranja državne garancije u iznosu od 29,25 miliona eura izdate u korist njemačko austrijskog privrednog WTE/EVN grupe, za potrebe izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Budvi.

U narednom periodu ne očekuje aktiviranje novih garancija.

5.1 Spoljnje garancije

Angažovani/povućeni iznos garancija koje je Vlada Crne Gore izdala za zajmove kod inostranih kreditora iznosi oko 405,71 miliona eura, dok je stanje duga po istim 198,95 miliona eura ili 4,05% BDP-a.

Tabela 6 Spoljne garancije u mil.eura

Kreditor	Zajmoprimac	Datum potpisivanja	Iznos (EUR)	Angažovani iznos u 2019	Stanje duga
Projekat Evropskih puteva	Monteput	17.05.2004.	24,00	24,00	13,48
Rekonstrukcija elektroenergetskog sistema	EPCG I CGES	15.08.2002.	11,00	8,02	2,77
Modernizacija aerodroma	JP Aerodromi Crne Gore	27.03.2004.	12,00	12,00	5,07
Mala i srednja preduzeća preko poslovnih banaka	Poslovne banke	02.07.2009.	90,00	90,00	7,96
Modernizacija željezničke infrastrukture	ZICG	03.01.2011.	7,00	7,00	6,85
Rekonstrukcija željezničke infrastrukture	ZICG	20/3/2017	20,00	14,00	14,00
Ukupno EIB			164,00	155,02	50,12
Projekat izgradnje regionalnog vodovoda -južni krak faza I	JP Regionalni vodovod	09.11.2007.	8,00	8,00	4,92

Projekat izgradnje regionalnog vodovoda -južni krak faza II		16.05.2008.	7,00	7,00	
Projekat izgradnje regionalnog vodovoda -južni krak faza I Anex		10.07.2009	3,00	3,00	
Projekat obnove željezničke infrastrukture - Faza III	ZICG- III transa	06.04.2009.	4,00	4,00	2,23
Projekat obnove željezničke infrastrukture Faza III Anex	ZICG	12.10.2012.	10,00	9,86	7,47
Projekat hitne obnove željezničke infrastrukture 2	ZICG	11/12/2009	15,00	13,72	6,43
Projekat nabavke elektromotornih jedinica i dijagnostičke opreme	Zeljeznicki prevoz AD	8/11/2010	13,55	13,55	6,92
Kreditna linija za zaštitu depozita	Fond za zastitu depozita	8/11/2010	30,00	0,00	0,00
Pljevlja Interkonektivni kabal	CGES	09.06.2014.	20,00	50,53	40,80
Postavljanje visoko naponskog kabla između Tivta i Pljevalja		30.12.2015.	40,00	0,00	0,00
Projekat izgradnje regionalnog vodovoda -južni krak faza I	JP Regionalni vodovod	26/12/2019	12,00	0,00	0,00
Ukupno EBRD			162,55	109,67	68,76
EPCG - Piva	EPCG	28.12.2007.	16,00	10,18	0,18
EPCG - trafo stanica Podgorica-Ribarevine	EPCG I CGES	20.07.2007.	5,40	4,79	0,00
EPCG - Zamjena filtera u TE Pljevlja i proširenje trafo stanica Podgorica-Ribarevine	EPCG I CGES	11.12.2008.	15,00	14,81	5,06
Interkonektivni kabal	CGES	08.05.2013.	25,00	22,43	12,71
Interkonektivni kabal- Luštica	CGES	26.12.2018	20,00	0,00	0,00
Rekonsutrukcija HE Perućica faza II	EPCG	11/10/2019	33,00	0,00	0,00
Ukupno KfW			114,40	52,21	17,95
Nabavka i remont brodova	Crnogorska plovdba	26.01.2010.	42,36	42,36	23,30
Nabavka i remont brodova	Barska plovdba	29.01.2013.	41,47	41,47	37,32
Ukupno EXIM			83,83	83,83	60,62
Završetak pruge Podgorica - Nikšić	ZICG	12.12.2011.	5,00	4,98	1,49
Ukupno Češka eksportna banka			5,00	4,98	1,49
UKUPNO			529,78	405,71	198,95

5.2 Domaće garancije

Angažovani iznos garancija koje je Vlada Crne Gore izdala za zajmove kod domaćih kreditora iznosi oko 72,06 miliona eura, dok je stanje duga po istim na kraju 2019. godine 45,35 miliona eura ili 0,92% BDP-a.

Tabela 7 Domaće garancije u mil.eura

Kreditor/ Namjena	Zajmoprimac	Datum potpisivanja	Ugovoreni iznos	Angažovani iznos u 2019	Stanje duga
Plan restrukturiranja	Montenegro Airlines	06.05.2011.	2,00	2,00	0,00
Plan restrukturiranja		16.12.2015.	1,12	1,12	0,44
Plan restrukturiranja		16.12.2015.	1,50	1,50	0,18
Ukupno Hipotekarna banka AD			4,62	4,62	0,62
Plan restrukturiranja	Montenegro Airlines	13.12.2011.	0,41	0,41	0,00
Ukupno NLB Montenegro Banka AD			0,41	0,41	0,00
Kredit namijenjen uklanjanju industrijskog otpada (grita)	Jadransko brodogradilište a.d. Bijela	19.01.2012.	1,05	1,05	0,16
Ukupno Crnogorska komercijalna banka AD			1,05	1,05	0,16
Za izgradnju stambene zgrade za prosvjetne radnike u Budvi	Stambena zadruga radnika prosvjete CG "Solidarno" Podgorica	20.07.2015.	5,28	5,28	5,28
Ukupno Societe Generale Montenegro banka AD			5,28	5,28	5,28
Realizacija sanacionih planova jedinica lokalne samouprave	Jedinice lokalne samouprave	2015.god.	42,89	42,80	26,67
Ukupno komercijalne banke			42,89	42,80	26,67
Refinansiranje kredita Abu Dhabi Fonda za razvoj	JP "Regionalni Vodovod Crnogorsko Primorje" – Budva	27.04.2017.	6,70	6,70	1,96
Za potrebe izmirenja obaveza prema Strabag AG	JP "Regionalni Vodovod Crnogorsko Primorje" – Budva	08.05.2019	5,00	5,00	4,72
Ukupno Erste Banka AD			11,70	11,70	6,67
Za potrebe izmirenja obaveza prema Strabag AG	JP "Regionalni Vodovod Crnogorsko Primorje" – Budva	08.05.2019	5,00	5,00	4,75
Za izgradnju stambene zgrade za prosvjetne radnike u Budvi	Stambena zadruga radnika prosvjete CG "Solidarno" Podgorica	30.12.2019	1,20	1,20	1,20
Ukupno Prva Banka			6,20	6,20	5,95
UKUPNO			72,15	72,06	45,35